

บทที่ 4

การประยุกต์แนวคิดการบัญชีสิ่งแวดล้อมกับกรณีโรงไฟฟ้าแม่เมาะ

จากบทที่ 3 จะเห็นได้ชัดว่า โรงไฟฟ้าแม่เมาะมีรายการด้านสิ่งแวดล้อมเกิดขึ้นในรายการค้าของการดำเนินธุรกิจเป็นจำนวนมาก และ ยังไม่ได้แยกรายการออกมาจากรายการบัญชีปกติของกิจการ โดยยังไม่ได้บันทึกบัญชี รับรู้รายการ การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมอย่างถูกต้องตามหลักการบัญชี หรือ แนวคิดทางบัญชีที่ควรจะเป็นตามหลักการสากล รวมถึงยังไม่ได้นำแนวคิดการบัญชีสิ่งแวดล้อมมาใช้ปฏิบัติในระบบบัญชีที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

การนำแนวคิดการบัญชีสิ่งแวดล้อมมาประยุกต์ใช้กับโรงไฟฟ้าแม่เมาะ

ในการศึกษาจากแนวคิดการบัญชีสิ่งแวดล้อมในบทที่ 2 โรงไฟฟ้าแม่เมาะจึงควรนำแนวคิดการบัญชีสิ่งแวดล้อมดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในการบันทึกบัญชี การรับรู้ การวัดมูลค่า รวมถึงการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับรายการด้านสิ่งแวดล้อมแต่ละประเภท ดังต่อไปนี้

1. การติดตั้งเครื่องกำจัดก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์

โรงไฟฟ้าแม่เมาะได้ดำเนินการติดตั้งเครื่องกำจัดก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ครบทั้ง 10 เครื่อง โดยได้เริ่มติดตั้งที่โรงไฟฟ้าแม่เมาะเครื่องที่ 12 และ 13 เป็นครั้งแรกมีประสิทธิภาพร้อยละ 92 นำเข้าใช้งานพร้อมตัวโรงไฟฟ้าเครื่องที่ 12 และ 13 ในปี พ.ศ. 2536 ต่อมาในปี พ.ศ. 2540 ได้ขออนุมัติคณะรัฐมนตรีติดตั้งที่โรงไฟฟ้าแม่เมาะเครื่องที่ 8 - 11 มีประสิทธิภาพร้อยละ 95 และ ล่าสุดได้ติดตั้ง และ พร้อมใช้งานได้สำหรับโรงไฟฟ้าเครื่องที่ 4 - 7 ในปีพ.ศ. 2543 โดยมีประสิทธิภาพถึงร้อยละ 97

การรับรู้รายจ่ายในการก่อสร้าง และ ติดตั้งเครื่องกำจัดก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ตั้งแต่เครื่องที่ 4 - 13 รวมมูลค่าทั้งสิ้น 12,400 ล้านบาท ได้บันทึกบัญชีเป็นสินทรัพย์ โดย เดบิต สินทรัพย์ถาวร - โรงไฟฟ้า และ ทายอดตัดค่าเสื่อมราคาต่อปีตามระยะเวลาของอายุการใช้งานของโรงไฟฟ้าแต่ละเครื่องที่เหลืออยู่ (ดังแสดงตามตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 แสดงรายละเอียดของอายุการใช้งานที่เหลือของโรงไฟฟ้าแม่เมาะ

โรงไฟฟ้าแม่เมาะ (เครื่องที่)	อายุการใช้งานที่เหลือ (ปี)	มูลค่าของระบบกำจัดก๊าซ ฯ (ล้านบาท)
4 - 7	11	3,200
8 - 11	17	6,000
12 - 13	25	3,200

ที่มา : แผนกบัญชีทรัพย์สิน กองบัญชีและงบประมาณธุรกิจผลิตไฟฟ้า 2 ฝ่ายธุรกิจผลิตไฟฟ้า 2

ตามแนวคิดการบัญชีสิ่งแวดล้อม และ แม่บทการบัญชี โรงไฟฟ้าแม่เมาะบันทึกค่าใช้จ่ายในการติดตั้งเครื่องกำจัดก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์เป็นสินทรัพย์นั้นถูกต้องตามที่ควร เนื่องจากเครื่องกำจัดก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ เป็นทรัพยากรที่อยู่ภายใต้การควบคุมของกิจการที่เกิดจากผลการประกอบการทางธุรกิจในปัจจุบัน และมีผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับในอนาคต ศักยภาพของสินทรัพย์ดังกล่าวก่อให้เกิดกระแสเงินสด และ รายการที่เทียบเท่าเงินสดแก่กิจการทั้งทางตรง และ ทางอ้อม โดยศักยภาพดังกล่าวอยู่ในรูปของการผลิตซึ่งเป็นส่วนของกิจกรรมดำเนินงานทำให้สามารถลดกระแสเงินสดจ่าย เช่น เป็นกระบวนการผลิตใหม่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตที่ช่วยลดต้นทุนการผลิตลง ต้นทุนเสียโอกาสในการผลิตไม่เต็มประสิทธิภาพ ค่าชดเชยมลภาวะ เป็นต้น รายการดังกล่าวสามารถรับรู้เป็นสินทรัพย์ได้ เนื่องจาก

- 1.1. มีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตของรายการจะเข้าสู่กิจการทำให้กิจการสามารถเดินเครื่องได้เต็มประสิทธิภาพการผลิต มีรายได้เพิ่มมากขึ้นโดยไม่ต้องกังวลลดกำลังการผลิตลง หรือ ใช้น้ำมันในการผลิต เนื่องจากเกิดผลกระทบต่อมลภาวะซึ่งเป็นสาเหตุทำให้ต้นทุนในการผลิตสูงขึ้น
- 1.2. รายการดังกล่าวมีมูลค่าที่สามารถวัดได้อย่างน่าเชื่อถือ โดยบันทึกตามราคาทุน ณ วันที่ก่อสร้างแล้วเสร็จ ต้นทุนงานก่อสร้าง ประกอบด้วย ค่าวัสดุ ค่าแรง ค่าจ้างเหมา ค่าไฉหุ่ย และ ดอกเบี้ยเงินกู้ที่เกิดขึ้นในระหว่างก่อสร้าง รวมทั้ง ค่าเสื่อมราคาของเครื่องจักร และ อุปกรณ์ที่ใช้ในการก่อสร้างสินทรัพย์นั้น ๆ ด้วย

ทั้งนี้ ตามแนวคิดการบัญชีสิ่งแวดล้อม โรงไฟฟ้าแม่เมาะควรรวมต้นทุนในการก่อสร้าง และ ติดตั้งเครื่องกำจัดก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์เป็นรายการเดียวกันกับตัวโรงไฟฟ้าแต่ละเครื่องที่ เครื่องกำจัดก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ติดตั้งอยู่ เนื่องจากต้นทุนสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นมีความเกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ถาวรหลัก - โรงไฟฟ้า เพราะประโยชน์ของต้นทุนในการติดตั้งเครื่องกำจัดก๊าซซัลเฟอร์ ไดออกไซด์จะเกี่ยวข้องกับประโยชน์ของโรงไฟฟ้าซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินงานของ กิจการตามอายุการใช้งานของสินทรัพย์ถาวรอื่น - โรงไฟฟ้า โดยแสดงรายการไว้ในงบดุลรายการ สินทรัพย์ถาวร - ที่ดิน อาคาร โรงไฟฟ้า และ อุปกรณ์สุทธิ ไม่ควรแยกต่างหากเป็น สินทรัพย์สิ่งแวดล้อม - เครื่องกำจัดก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ แต่ ควรเปิดเผยรายละเอียดประกอบสินทรัพย์ถาวรดังกล่าวไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน

2. ค่าชดเชยผลเสียหายเนื่องจากผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ตั้งแต่เกิดผลกระทบต่อทางอากาศในปี พ.ศ. 2535 เป็นต้นมา เป็นสาเหตุทำให้ราษฎร สัตว์ และ พืชโดยรอบโรงไฟฟ้าได้รับผลกระทบต่อระบบทางเดินหายใจ ราษฎรเจ็บป่วย สัตว์ และ พืช บาดเจ็บ เสียหาย และ ล้มตาย โรงไฟฟ้าแม่เมาะได้ออกมารับผิดชอบต่อสังคมโดยการดำเนินการ จ่ายเงินชดเชยค่าเสียหาย ค่ารักษาพยาบาล และ ค่าใช้จ่ายอื่นแก่ราษฎรที่ได้รับผลกระทบนั้นทันที ทุกครั้งที่เกิดผลกระทบเกิดขึ้น โดยสรุปค่าใช้จ่ายด้านค่าชดเชยความเสียหายจากผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมได้ (ดังแสดงตามตารางที่ 2)

ค่าชดเชยความเสียหายจากมลภาวะที่โรงไฟฟ้าได้จ่ายเป็นค่าชดเชยแก่ราษฎร รวมทั้ง ค่าเสียหายต่อพืช และ สัตว์นั้น ได้บันทึก และ รับรู้เป็นค่าใช้จ่ายทั้งจำนวนทันทีในงวดบัญชีที่เกิดขึ้น โดย เดบิต ค่าใช้จ่ายทางอ้อมอื่นในการผลิต - ค่าชดเชยผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และ แสดงไว้ในงบกำไรขาดทุน รายการค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

ทั้งนี้ ตามแนวคิดการบัญชีสิ่งแวดล้อมนั้น เงินชดเชยค่าเสียหายจากผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเป็นรายจ่ายสำหรับสิ่งแวดล้อมที่เกิดกระแสเงินสดจ่ายออกไปจากกิจการ โรงไฟฟ้าแม่เมาะ ควรรับรู้รายการดังกล่าว ดังต่อไปนี้

2.1. หากรายการดังกล่าวเข้าเงื่อนไข 2 ข้อ ดังนี้

1.1) มีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่จะเกิดขึ้นเป็นภาระผูกพันต่อกิจการทุก ๆ ปี

ตารางที่ 2 แสดงรายละเอียดค่าชดเชยผลเสียหายเนื่องจากผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

รายการ	งบประมาณปี 2536	งบประมาณปี 2537	งบประมาณปี 2538	งบประมาณปี 2539	งบประมาณปี 2540	งบประมาณปี 2541	งบประมาณปี 2542	รวมทั้งสิ้น
ค่าน้ำมันของสำนักงานเกษตร อ. แม่เมาะ			9,758.00	14,146.30	94,832.75			118,737.05
ค่ารักษาโรคทางเดินหายใจของราษฎร		2,639,800.00	664,091.00	256,164.00	960,689.00	1,925,600.79	1,728,272.00	8,174,616.79
ค่าชดเชยความเสียหายแก่พืชและสัตว์	5,317,420.00		759,540.71	258,030.00		31,570,168.50		37,905,159.21
ค่าเช่ารถกับ - ส่งราษฎรผู้ป่วย		220,000.00	3,720.00	263,400.00	106,800.00			593,920.00
ค่าวิจัยผลกระทบ					25,000.00			25,000.00
ค่าสมนาคุณเจ้าหน้าที่เกษตร อ. แม่เมาะ					29,340.00			29,340.00
ประชุมกลุ่มแม่บ้านสัญจร อ.แม่เมาะ					30,000.00			30,000.00
สนับสนุนสำนักงานปศุสัตว์ อ. แม่เมาะ				88,272.00				88,272.00
สนับสนุนโครงการปลูกเมล็ดพันธุ์ข้าว				34,120.00	56,080.00			90,200.00
สนับสนุนโครงการชมรมชามหวาน				128,664.00				128,664.00
ค่างานวิจัยนำของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่					731,100.00			731,100.00
รวมทั้งสิ้น	5,317,420.00	2,859,800.00	1,437,109.71	1,042,796.30	2,039,841.75	33,495,769.29	1,728,272.00	47,915,009.05

ที่มา : แผนกบัญชี และ งบประมาณ กองบัญชีการเงิน ฝ่ายธุรการ และการเงิน โรงไฟฟ้าแม่เมาะ

- 1.2) รายการดังกล่าวสามารถประมาณมูลค่าได้อย่างน่าเชื่อถือ จากค่าใช้จ่ายจริงในปีก่อน หรือ จากภาวะผูกพันที่เกิดขึ้นจริง ให้รับรู้เป็นหนี้สินด้านสิ่งแวดล้อม - ค่าชดเชยผลเสียหายเนื่องจากผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมค้างจ่าย แล้วตัดจ่ายเป็นค่าใช้จ่ายในแต่ละปีที่เกิดขึ้นจริงโดยแสดงเป็น ค่าใช้จ่ายด้านสิ่งแวดล้อมแยกต่างหาก
- 2.2. ในกรณีที่กิจการถูกฟ้องร้องเรียกค่าชดเชยจากบุคคลภายนอก และ คดีอยู่ระหว่างการพิจารณา หากทราบจำนวนเงินค่าความเสียหายแน่นอน และ มีความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้นจริงให้รับรู้เป็นหนี้สินสิ่งแวดล้อมกะประมาณ (Estimated environmental liability)
- 2.3. ในกรณีที่ถูกฟ้องร้องค่าชดเชยความเสียหายจากบุคคลภายนอก แต่ไม่ทราบจำนวนหรือ ประมาณค่าความเสียหายได้อย่างน่าเชื่อถือ หรือ มีความไม่แน่นอนในระยะเวลาที่จะเกิดขึ้นให้รับรู้เป็นหนี้สินสิ่งแวดล้อมที่อาจจะเกิดขึ้น (Contingent environmental liability) แล้วเปิดเผยผลกระทบต่อกิจการไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน

3. การก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสีย

จากบทที่ 2 การดำเนินการในการบำบัดน้ำเสียของโรงไฟฟ้าทุกเครื่องสามารถแบ่งรายจ่ายออกได้เป็น 2 ส่วน ได้แก่

- 3.1. ในส่วนของ การก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียได้ทำการก่อสร้างไปพร้อมกับการก่อสร้างโรงไฟฟ้าแต่ละโรง และ ถือเป็นส่วนหนึ่งของรายจ่ายฝ่ายทุนที่คิดรวมเป็นส่วนหนึ่งของโรงไฟฟ้าโดย เดบิต สินทรัพย์ถาวร - โรงไฟฟ้า และ แสดงไว้ในงบดุลรายการสินทรัพย์ถาวร - ที่ดิน อาคาร โรงไฟฟ้า และ อุปกรณ์สุทธิ และ คิดค่าเสื่อมราคาตามอายุการใช้งานของโรงไฟฟ้าแต่ละโรง คือ เครื่องละ 25 ปี ทั้งนี้ ตามแนวคิดทางบัญชีสิ่งแวดล้อมต้นทุนสำหรับสิ่งแวดล้อมที่รับรู้เป็นสินทรัพย์เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ถาวรอื่น ควรรวมอยู่เป็นส่วนหนึ่งของสินทรัพย์ถาวรนั้น ๆ สำหรับโรงไฟฟ้าแม่เกาะควรรับรู้เป็นสินทรัพย์ที่เกี่ยวข้องในผลประโยชน์ ได้แก่ ตัวโรงไฟฟ้า และ ควรเปิดเผยรายละเอียดประกอบรายการสินทรัพย์ถาวรไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินไว้ด้วย

3.2. ในส่วนของการดำเนินงานให้ชุมชน ได้แก่ ด้านการดำเนินการติดตามชบวนการบำบัดน้ำเสีย ค่าตรวจสอบสิ่งแวดล้อม ด้านการกำจัดวัชพืชในอ่างเก็บน้ำ ด้านการปล่อยปลาในอ่างเก็บน้ำ ด้านการวิเคราะห์คุณภาพน้ำและสารโลหะ และ ด้านน้ำประปาหมู่บ้านโดยรอบโรงไฟฟ้า ได้เบิกจ่ายเป็นรายจ่ายดำเนินการโดยถือเป็นค่าใช้จ่ายในงวดที่เกิดขึ้นทั้งจำนวนทันที โดย เดบิต ค่าใช้จ่ายในการผลิต และ แสดงไว้ในงบกำไรขาดทุน รายการ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

สำหรับโรงไฟฟ้าแม่เมาะเนื่องจากรายจ่ายในส่วนการดำเนินการให้กับชุมชนนั้นมีความไม่แน่นอนว่าจะเกิดขึ้นเป็นจำนวนเท่าใดในแต่ละปีขึ้นอยู่กับเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในแต่ละปี จึงบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานในปีที่เกิดขึ้น

ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทางบัญชีสิ่งแวดล้อมที่ต้นทุนสิ่งแวดล้อมที่ไม่สัมพันธ์กับประโยชน์ในอนาคต หรือ ไม่แน่นอนว่าจะเกิดประโยชน์ในอนาคตอีกต่อไป หรือ ไม่มีหลักเกณฑ์แน่นอนในการวัดค่า ให้ตัดเป็นค่าใช้จ่ายในงวดที่เกิดขึ้น หรือ งวดที่รับรู้ทันที และ โรงไฟฟ้าแม่เมาะควรแยกเป็น รายการค่าใช้จ่ายด้านสิ่งแวดล้อม ในงบกำไรขาดทุน

4. ค่าใช้จ่ายมวลชนสัมพันธ์เพื่อพัฒนาชุมชน และ สังคมโดยรอบโรงไฟฟ้า

งานด้านมวลชนสัมพันธ์เป็นการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่สำคัญอย่างหนึ่งในภารกิจของโรงไฟฟ้าแม่เมาะที่ช่วยสนับสนุน ส่งเสริม ให้ความช่วยเหลือ และ สร้างความเข้าใจแก่ราษฎรที่อยู่อาศัยโดยรอบโรงไฟฟ้าแม่เมาะ และ พื้นที่ในจังหวัดลำปางเพื่อให้มีชีวิต ความเป็นอยู่ที่ดี สามารถใช้ชีวิตอยู่ในพื้นที่อย่างสงบสุข และมีทัศนคติที่ดีต่อ กฟผ.แม่เมาะ โดยได้มีการจัดตั้งหน่วยงานที่มารับผิดชอบในงานด้านมวลชนสัมพันธ์โดยเฉพาะ คือ หน่วยงานโครงการพัฒนาพื้นที่ และ ชุมชน กฟผ.แม่เมาะ มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ

- 4.1. เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อ กฟผ.แม่เมาะ
- 4.2. เพื่อสนับสนุนพื้นฐานในการพัฒนาความเป็นอยู่ของราษฎรในเขตพื้นที่อำเภอแม่เมาะ และ จังหวัดลำปาง
- 4.3. เพื่อประสานงาน ติดตาม ดูแล ป้องกัน และ แก้ไขปัญหาผลกระทบอันเกิดจากการดำเนินงานของ กฟผ.แม่เมาะ

โดยมีเป้าหมายสอดคล้องกับนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมของโรงไฟฟ้าแม่เมาะที่จะให้ประชาชนในพื้นที่เป้าหมายมีทัศนคติที่ดี เข้าใจ ร่วมมือ สนับสนุน และ ยอมรับในการแก้ไขปัญหาผลกระทบด้านต่าง ๆ อันเนื่องจากการดำเนินงานของ กฟผ.แม่เมาะ

การดำเนินงานด้านมวลชนสัมพันธ์ได้ดำเนินการต่อเนื่องมาโดยตลอดโดยมีการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายในเรื่องดังกล่าวทุกปี ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2537 (ตั้งแต่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2536) เป็นต้นมา สรุปยอดค่าใช้จ่ายด้านมวลชนสัมพันธ์เพื่อพัฒนาชุมชน และ สังคมโดยรอบโรงไฟฟ้า แยกตามประเภทงานที่รับผิดชอบ 8 ด้าน (ดังแสดงตามตารางที่ 3)

ค่าใช้จ่ายด้านมวลชนสัมพันธ์ โรงไฟฟ้าได้รับรู้เป็นค่าใช้จ่ายประจำปีในงวดที่เกิดขึ้นทันที เพราะเป็นรายจ่ายที่ไม่แน่นอนว่าจะเกิดผลประโยชน์ในอนาคตต่อกิจการ โดย เดบิต ค่าใช้จ่ายทางอ้อมอื่นในการผลิต - ค่าใช้จ่ายด้านประชาสัมพันธ์ และ เผยแพร่ และ แสดงไว้ในงบกำไรขาดทุน รายการ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

ตามแนวคิดการบัญชีสิ่งแวดล้อมถือว่า ต้นทุน หรือ รายจ่ายสำหรับสิ่งแวดล้อมที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ในอนาคตต่อกิจการ หรือ ไม่สัมพันธ์กับประโยชน์ในอนาคต หรือ ไม่แน่นอนว่าจะเกิดประโยชน์ในอนาคตต่อกิจการ เป็นต้นทุนสิ่งแวดล้อมที่กิจการยอมจ่ายเพื่อประโยชน์ของสังคมส่วนรวมโดยไม่มีกฎหมาย หรือ ข้อกำหนดบังคับให้ทำ แต่ทำเพื่อเหตุผลทางจริยธรรม ให้ตัดเป็นค่าใช้จ่ายในงวดที่เกิดขึ้น หรือ ในงวดที่รับรู้รายจ่ายดังกล่าวทันที

สำหรับโรงไฟฟ้าแม่เมาะ ควรบันทึกรับรู้เป็น ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน โดยแยกเป็นรายการค่าใช้จ่ายด้านสิ่งแวดล้อมให้เห็นต่างหากอย่างชัดเจนในงบกำไรขาดทุน

5. ค่าใช้จ่ายด้านประชาสัมพันธ์ และ โฆษณาเผยแพร่กิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม

หน่วยงานประชาสัมพันธ์โรงไฟฟ้าแม่เมาะ มีบทบาทในการสื่อสารระหว่างสังคม กับ องค์กรที่ด้านหนึ่งทำหน้าที่เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร เพื่อให้สังคมได้รับทราบความเป็นมาเป็นไปของการพัฒนากิจการไฟฟ้าของประเทศ และ อีกด้านหนึ่ง คือ การสดับตรับฟังข่าวสาร หรือ ความคิดเห็นจากประชาชนเพื่อนำสิ่งเหล่านี้กลับมาในขบวนการคิด การบริหารงาน และ การตัดสินใจขององค์กรซึ่งการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพจะต้องมีเครื่องมือสื่อสารที่ดีมีความหลากหลาย และ ทั้งถึง เพราะข้อมูลข่าวสารเปรียบเหมือนสะพานที่นำองค์กร และ ราษฎรเข้ามาใกล้ชิดกัน เข้าใจกัน ร่วมมือร่วมใจ และ นำมาซึ่งความสมานฉันท์ในสังคม

ตารางที่ 3 แสดงรายละเอียดค่าใช้จ่ายจากงบมรดกขสมกพร้อมทั้งบัญชีโรงพยาบาลแม่เมาะ

รายการ	งบประมาณ ประจำปี 2537	งบประมาณ ประจำปี 2538	งบประมาณ ประจำปี 2539	งบประมาณ ประจำปี 2540	งบประมาณ ประจำปี 2541	งบประมาณ ประจำปี 2542	รวมทั้งสิ้น
1. การพัฒนาท้องถิ่นและสาธารณูปโภค	4,305,842.76	1,709,331.68	2,731,630.55	1,619,857.85	1,745,266.04	15,145,566.70	27,257,495.58
2. การส่งเสริมคุณภาพชีวิตและพัฒนาอาชีพ	1,465,955.25	1,849,583.09	881,951.78	160,655.55	520,588.46	171,384.50	5,050,118.63
3. ด้านนิเวศวิทยาและสิ่งแวดล้อม	510,553.41	264,032.00	1,316,600.00	1,704,769.84	1,113,633.00	1,193,465.00	6,103,053.25
4. ด้านการแพทย์และอนามัย	279,294.73	434,175.48	332,662.00	311,060.52	551,144.85	118,904.46	2,027,242.04
5. การศึกษาเยาวชนและศาสนา	1,214,298.66	1,436,100.82	2,757,170.41	1,356,455.39	1,522,892.38	1,006,019.16	9,292,936.82
6. การประชาสัมพันธ์และท่องเที่ยว	0.00	0.00	0.00	10,722.50	3,250.00	0.00	13,972.50
7. การสังคมและการเมือง	0.00	0.00	0.00	220,230.00	46,100.00	230,591.20	496,921.20
8. ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดในการบริหารโครงการ	329,785.07	571,562.76	1,331,191.00	577,588.40	488,809.52	1,931,452.54	5,230,389.29
รวมทั้งสิ้น	8,105,729.88	6,264,785.83	9,351,205.74	5,961,340.05	5,991,684.25	19,797,383.56	55,472,129.31

ที่มา : แผนกบัญชี และ งบประมาณ กองบัญชี และ งบประมาณ ฝ่ายธุรการ และ การเงิน โรงพยาบาลแม่เมาะ

ในการดำเนินการด้านประชาสัมพันธ์ทั้งหมดมีการจัดทำเป็นแผนงาน และงบประมาณรองรับในแต่ละปีอย่างต่อเนื่อง โดยมีค่าใช้จ่ายประมาณปีละ 2,000,000 บาท ได้รับรู้ และ บันทึกเป็นค่าใช้จ่ายประจำงวดที่เกิดขึ้นทันที โดย เดบิต ค่าใช้จ่ายทางอ้อมอื่นในผลิต - ค่าใช้จ่ายด้านประชาสัมพันธ์ และ เผยแพร่ และ แสดงไว้ในงบกำไรขาดทุน รายการ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน เพราะถือว่าเป็นรายจ่ายที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์ และ เผยแพร่องค์กร มีความไม่แน่นอนว่าจะเกิดประโยชน์ในอนาคต หรือ ไม่สามารถวัดค่าที่แน่นอนของประโยชน์ในอนาคตได้

ตามแนวคิดการบัญชีสิ่งแวดล้อม และ แม่บทการบัญชี ค่าใช้จ่ายด้านประชาสัมพันธ์ และ โฆษณาเผยแพร่ เป็นรายจ่ายที่จ่ายไปเพื่อภาพลักษณ์โดยรวมของกิจการไม่สามารถแยกประโยชน์ได้อย่างชัดเจนว่าเป็นรายจ่ายเพื่อประโยชน์กิจกรรมใดในกิจการ หรือ มีความไม่แน่นอนว่าจะเกิดประโยชน์ในอนาคต หรือ ไม่มีหลักเกณฑ์ที่แน่นอนในการวัดค่าของประโยชน์ที่กิจการจะได้รับ ให้ตัดเป็นค่าใช้จ่ายในงวดที่เกิดขึ้น หรือ งวดที่รับรู้ขึ้นทันที

สำหรับโรงไฟฟ้าแม่เมาะ ควรรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายด้านประชาสัมพันธ์โดยมีเกณฑ์ในการปันส่วนว่าที่นำเชื่อถือเป็นค่าใช้จ่ายประชาสัมพันธ์โดยทั่วไปตามปกติของกิจการ และ ค่าใช้จ่ายประชาสัมพันธ์ด้านสิ่งแวดล้อม และ แยกแสดงรายการค่าใช้จ่ายประชาสัมพันธ์ทั้ง 2 ประเภท ออกจากกันอย่างชัดเจนในงบกำไรขาดทุน

6. ค่าใช้จ่ายในการวิเคราะห์ถ่านหิน และคุณภาพน้ำทิ้งจากการผลิต

ค่าใช้จ่ายในการวิเคราะห์ถ่านหินที่ใช้ในการผลิต เป็นการวิเคราะห์หัตถถุดิบที่ใช้เป็นเชื้อเพลิงในการผลิตที่ได้มาจากเหมืองแม่เมาะ และ ถ่านหินที่ซื้อจากแหล่งภายนอก เช่น บริษัทเหมืองบ้านปู จำกัด , บริษัท ล้านนา จำกัด เป็นต้น เพื่อทำการวิเคราะห์คุณภาพถ่านให้มีปริมาณกำมะถันน้อยที่สุด เมื่อเผาไหม้แล้วทำให้เกิดก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (SO₂) สูบบรรยากาศน้อยที่สุดเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อทางอากาศ

สำหรับค่าใช้จ่ายในการวิเคราะห์คุณภาพน้ำทิ้งจากการผลิตเป็นรายจ่ายเพื่อใช้ในการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยแบ่งเป็นค่าใช้จ่ายใน 2 ขั้นตอน

6.1. มาตรการลดผลกระทบ¹³

โดยควบคุมคุณภาพน้ำทิ้งให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานของกรมโรงงานอุตสาหกรรม และ ศึกษาเกี่ยวกับ ปริมาณไนโตรเจน และฟอสฟอรัสในน้ำ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการขยายพันธุ์อย่างรวดเร็ว (Bloom) ของสาหร่ายเนื่องจากมีสารอาหารของพืชมากเกินไป อันจะมีผลกระทบโดยตรงต่อคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติทำให้ค่าความเป็นกรด - ด่าง ของแหล่งน้ำในเวลากลางคืนลดลงต่ำมากจนอาจเป็นอันตรายต่อสัตว์น้ำได้ นอกจากนี้ยังต้องควบคุมอุณหภูมิของน้ำให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน คือ ไม่แตกต่างจากอุณหภูมิน้ำปกติไปมาก หรือ น้อยกว่า 3 องศาเซลเซียส เพื่อป้องกันผลกระทบที่อาจจะมีต่อกระบวนการทางชีวเคมีของสิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่ในน้ำ ซึ่งถ้าได้รับผลกระทบนาน ๆ ทำให้ไม่สามารถเจริญเติบโต และ สูญพันธุ์ได้ โดยเฉพาะในบริเวณแหล่งรองรับน้ำทิ้งต่าง ๆ

6.2. มาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบ

โรงไฟฟ้าแม่เมาะทำการติดตามตรวจสอบทรัพยากรชีวภาพทางน้ำ (แพลงก์ตอน และ สัตว์หน้าดิน) ในสถานีเก็บตัวอย่างดังกล่าวปีละ 2 ครั้ง ในฤดูฝน และ ฤดูแล้ง ทั้งนี้ เพื่อเป็นการศึกษาแนวโน้มของผลกระทบอันอาจเกิดขึ้นเนื่องจากการดำเนินงานของโรงไฟฟ้า

โรงไฟฟ้าแม่เมาะได้บันทึกบัญชีค่าใช้จ่ายในการวิเคราะห์เชื้อเพลิง และ คุณภาพน้ำทิ้ง เป็นค่าใช้จ่ายในงวดที่เกิดขึ้นทันทีตามกิจกรรมของหน่วยงานที่รับผิดชอบงานดังกล่าวโดยตั้งงบประมาณ และ เบิกจ่ายในงบดำเนินการประจำปี ได้แก่ ค่าใช้จ่ายของแผนกเคมีการผลิต กองการผลิต 1 ,แผนกเคมีระบบกำจัดก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ กองปฏิบัติการระบบกำจัดก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ และ แผนกเคมี กองเชื้อเพลิงถ่าน และ น้ำ โดย เดบิต ค่าใช้จ่ายในการผลิต และ แสดงไว้ในงบกำไรขาดทุน รายการ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

ทั้งนี้ ตามแนวคิดทางบัญชีสิ่งแวดล้อมรายจ่ายด้านสิ่งแวดล้อมที่ไม่แน่นอนในประโยชน์ต่อกิจการ หรือ มีความไม่แน่นอนในการวัดมูลค่าให้ตัดเป็นค่าใช้จ่ายในงวดที่

¹³ บริษัท พอล คอนซัลแตนท์ จำกัด, รายงานการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมโรงไฟฟ้าแม่เมาะ จังหวัดลำปาง เมษายน 2540, หน้า 323

เกิดขึ้น หรือ ในงวดที่รับรู้นั้นทันที หรือ หากทราบระยะเวลาที่แน่นอนที่ภาระผูกพันจะเกิดขึ้นต่อกิจการค่อนข้างแน่ และ ทราบจำนวนเงินที่แน่นอน ให้รับรู้เป็น หนี้สินสิ่งแวดล้อม สำหรับ โรงไฟฟ้าแม่เมาะ ควรรับรู้ค่าใช้จ่ายในการวิเคราะห์ถ่านหิน และ คุณภาพน้ำ เป็นรายจ่ายในงวดบัญชีที่เกิดขึ้น หรือ หากเป็น มาตรการที่ต้องทำเพื่อสิ่งแวดล้อมในอนาคต และ ทราบจำนวนเงินที่แน่นอน ให้รับรู้เป็น หนี้สินสิ่งแวดล้อม - ค่าใช้จ่ายในการวิเคราะห์ถ่านหิน ค้างจ่าย

7. การก่อสร้างสถานีตรวจวัดอากาศ 12 จุดรอบโรงไฟฟ้า

การก่อสร้างสถานีตรวจวัดอากาศ 12 จุดรอบโรงไฟฟ้าจำนวน 12 สถานี เพื่อใช้ในการตรวจวัดคุณภาพอากาศบริเวณโรงไฟฟ้า แม่เมาะ และ พื้นที่โดยรอบ โดยทำการตรวจวัดฝุ่นละอองโดยรวม ก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ และ ก๊าซไนโตรเจนไดออกไซด์ เพื่อควบคุมคุณภาพอากาศในบรรยากาศโดยทั่วไปให้มีค่าอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์ และ เทคโนโลยี ที่กำหนดไว้ในแต่ละประเภท ดังต่อไปนี้

- 7.1. ค่ามาตรฐานคุณภาพอากาศในบรรยากาศทั่วไปของก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ ในคาบ 24 ชั่วโมงไม่เกิน 300 ไมโครกรัม / ลูกบาศก์เมตร
- 7.2. ค่ากำหนดเบื้องต้นของก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ในคาบ 1 ชั่วโมงไม่เกิน 1,300 ไมโครกรัม
- 7.3. ฝุ่นละอองรวมมีค่ามาตรฐานในคาบ 24 ชั่วโมง ไม่เกิน 330 ไมโครกรัม / ลูกบาศก์เมตร
- 7.4. ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 10 ไมครอน ค่าความเข้มข้นเฉลี่ยในคาบเวลา 24 ชั่วโมง ไม่เกิน 120 ไมโครกรัม / ลูกบาศก์เมตร
- 7.5. ปริมาณความเข้มข้นโดยเฉลี่ยในคาบเวลา 1 ชั่วโมงของก๊าซไนโตรเจนไดออกไซด์ มีค่าอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานไม่เกิน 320 ไมโครกรัม / ลูกบาศก์เมตร

โรงไฟฟ้าแม่เมาะได้เริ่มก่อสร้างสถานีตรวจวัดอากาศเริ่มแรกเมื่อปี พ.ศ. 2524 พร้อมกับ การก่อสร้างโรงไฟฟ้าเครื่องที่ 1 และ กระจายการก่อสร้างไปตามจุดต่าง ๆ โดยรอบโรงไฟฟ้าจนครบ 12 สถานี โดยมีมูลค่าก่อสร้าง และอายุการใช้งานของแต่ละสถานี (ดังแสดงตามตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 แสดงรายละเอียดมูลค่าก่อสร้าง และอายุการใช้งานของสถานีตรวจวัดอากาศ
12 แห่งของโรงไฟฟ้าแม่เมาะ

สถานีตรวจวัด	วันที่เริ่มใช้งาน	มูลค่าก่อสร้าง (ล้านบาท)	อายุการใช้งาน (ปี)
1. สถานีตรวจวัดอากาศหลัก	พ.ศ. 2524	10	10
2. บ้านพัก กอ. (พนักงาน)	ก.ย. 2529	6.5	10
3. บ้านพักพนักงานห้วยคิง	ก.ย. 2529	8	10
4. บ้านสบป่าด	ต.ค. 2535	8	10
5. ศูนย์ราชการแม่เมาะ	พ.ย. 2535	7	10
6. บ้านสบเมาะ	ธ.ค. 2535	6.5	10
7. บ้านแม่จาง	ม.ค. 2536	7	10
8. ค่ายประตู่ผา	ธ.ค. 2537	7	10
9. บ้านเสด็จ	ธ.ค. 2537	7	10
10. บ้านหัวฝาย	ธ.ค. 2537	7	10
11. บ้านใหม่รัตนโกสินทร์	ธ.ค. 2537	7	10
12. บ้านท่าสี่	ส.ค. 2538	6	10

ที่มา : แผนกสิ่งแวดล้อม ฝ่ายการผลิต โรงไฟฟ้าแม่เมาะ

โรงไฟฟ้าแม่เมาะได้บันทึกค่าใช้จ่ายในการก่อสร้างสถานีตรวจวัดอากาศทั้ง 12 แห่งโดยรับรู้เป็นสินทรัพย์ - สถานีตรวจวัดอากาศ แยกเป็นสินทรัพย์อื่นโดยเฉพาะ โดย เดบิต สินทรัพย์ถาวร - ที่ดิน อาคาร โรงไฟฟ้า และ อุปกรณ์ - สุทธิ และ ทายอดตัดค่าเสื่อมราคาต่อปีตามวิธีเส้นตรงตามอายุการใช้งานของสถานีแต่ละแห่ง

ทั้งนี้ตามแนวความคิดการบัญชีสิ่งแวดล้อม ต้นทุนสำหรับสิ่งแวดล้อมที่สัมพันธ์กับประโยชน์ในอนาคต หรือ มีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่จะเกิดประโยชน์ในอนาคตต่อกิจการ สามารถแยกประโยชน์ในอนาคตของต้นทุนสิ่งแวดล้อมดังกล่าวได้ และมีหลักเกณฑ์ในการวัดมูลค่าที่แน่นอนให้บันทึกรับรู้เป็น รายการ สินทรัพย์ถาวรแยกต่างหาก

สำหรับโรงไฟฟ้าแม่เมาะควรบันทึกบัญชี งานก่อสร้างสถานีตรวจวัดอากาศทั้ง 12 สถานี เป็นสินทรัพย์สิ่งแวดล้อมแยกต่างหาก เนื่องจากสินทรัพย์ดังกล่าวถือเป็นต้นทุนส่วนเพิ่มที่ก่อประโยชน์สู่กิจการในอนาคต ทำให้ทราบสถานการณ์สิ่งแวดล้อมของโรงไฟฟ้าตลอดเวลา และ รายงานผลกระทบต่ออากาศให้กิจการทราบเพื่อหาทางแก้ไข และ ลดผลกระทบทางอากาศต่อไป

8. ค่าใช้จ่ายในการวิจัย และ พัฒนาระบบกำจัดฝุ่น

โรงไฟฟ้าแม่เมาะได้มีนโยบายสนับสนุนเงินช่วยเหลือทางวิชาการแก่หน่วยงานส่วนราชการต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพของระบบผลิต และ การจัดการสิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีคุณภาพ และ สิ่งแวดล้อมตามมาตรฐานมีการให้เงินอุดหนุนในการวิจัย และ พัฒนาระบบกำจัดฝุ่น ก๊าซต่าง ๆ เพื่อลดผลกระทบทางอากาศแก่พื้นที่ชุมชนโดยรอบ ทั้งยังสนับสนุนให้โรงไฟฟ้า และ หน่วยงานต่าง ๆ นำระบบการจัดการด้านคุณภาพ และ สิ่งแวดล้อมตามมาตรฐานสากล ISO 9000, 14000 และ 18000 ไปปฏิบัติในหน่วยงานเป็นเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และ ประกันคุณภาพผลงาน และ ยังช่วยลดค่าใช้จ่าย ประหยัดทรัพยากรวัตถุดิบในหลาย ๆ ด้าน และ มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อดำเนินการแก้ไข ปรับปรุง และ จัดการด้านสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปตามข้อกำหนด และ มาตรฐานสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องต่อไป

การสนับสนุนเงินช่วยเหลือทางวิชาการในการวิจัย และ พัฒนา โรงไฟฟ้าแม่เมาะจะสนับสนุนงานโดยเบิกจ่ายเป็นงานแต่ละโครงการไปจากงบดำเนินงานปกติของกิจการถือเป็นค่าใช้จ่ายในงวดที่เกิดขึ้นนั้นทันที โดย เดบิต ค่าใช้จ่ายทางอ้อมอื่นในการผลิต และ แสดงไว้ในงบกำไรขาดทุน รายการ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

ตามมาตรฐานบัญชี เรื่อง ค่าวิจัย และ พัฒนา และ ตามแนวคิดการบัญชีสิ่งแวดล้อม ต้นทุน หรือ รายจ่ายสำหรับสิ่งแวดล้อมที่มีความไม่แน่นอนที่จะเกิดประโยชน์ในอนาคตต่อกิจการ หรือ ไม่มีหลักเกณฑ์ในการวัดมูลค่าของประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างน่าเชื่อถือ ให้ตัดเป็นค่าใช้จ่ายในงวดที่เกิดขึ้น หรือ งวดที่รับรู้ทันที

สำหรับโรงไฟฟ้าแม่เมาะ ควรบันทึกบัญชีค่าใช้จ่ายในการวิจัย และ พัฒนาระบบกำจัดฝุ่น เป็น ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ในงวดบัญชีที่เกิดขึ้น เนื่องจากมีความไม่แน่นอนที่จะเกิดประโยชน์สู่กิจการ และ ไม่สามารถประมาณการประโยชน์ดังกล่าวได้อย่างน่าเชื่อถือ

สรุปการนำแนวคิดการบัญชีสิ่งแวดล้อมมาประยุกต์ใช้กับโรงไฟฟ้าแม่เมาะ

จากการศึกษาถึงรายการด้านสิ่งแวดล้อมทั้ง 8 ประเภทของโรงไฟฟ้าแม่เมาะ สามารถนำแนวคิดการบัญชีสิ่งแวดล้อมมาประยุกต์ใช้ในรายการด้านสิ่งแวดล้อมอย่างถูกต้องตามควร พอสรุปได้(ดังแสดงตามตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 สรุปการนำแนวคิดการบัญชีสิ่งแวดล้อมมาประยุกต์กับโรงไฟฟ้าแม่เมาะ

รายการด้านสิ่งแวดล้อม	วิธีปฏิบัติในระบบบัญชีปัจจุบัน	วิธีควรปฏิบัติตามแนวคิดการบัญชีสิ่งแวดล้อม
1. การติดตั้งเครื่องกำจัดก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์	รับรู้อยู่ในสินทรัพย์ถาวรหลัก - โรงไฟฟ้า	รับรู้รวมอยู่ในสินทรัพย์ที่เกี่ยวข้องในประโยชน์ และ ควรเปิดเผยรายละเอียดของสินทรัพย์ไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน
2. ค่าชดเชยผลเสียหายเนื่องจากผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	รับรู้เป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน - ค่าใช้จ่ายในการผลิตอื่น	<p>2.1. หากสามารถทราบมูลค่าความเสียหายที่จะเกิดขึ้นได้ในอนาคต และ มีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่จะเกิดเหตุการณ์นี้เป็นประจำทุก ๆ ปี หรือ ทราบระยะเวลาที่จะเกิดขึ้นแน่นอน ควรรับรู้เป็น หนี้สินสิ่งแวดล้อม - ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย แล้วตัดจ่ายเป็นค่าใช้จ่ายในแต่ละปีตามจำนวนที่เกิดขึ้นจริง และ แยกแสดงรายการต่างหาก</p> <p>2.2. หากมีกรณีถูกฟ้องร้องค่าชดเชยความเสียหาย และ กำลังอยู่ในระหว่างพิจารณาคดี และ ทราบมูลค่าความเสียหายที่แน่นอน มีความแน่นอนที่จะเกิดขึ้นจริงที่จะต้องจ่ายค่าชดเชยเมื่อคดีสิ้นสุดลง ให้รับรู้เป็นหนี้สินสิ่งแวดล้อมกะประมาณ (Estimated environmental liability)</p> <p>2.3. จากข้อ 2.2. หากมีความไม่แน่นอนในระยะเวลาและความเสียหายที่จะเกิดขึ้นให้รับรู้ เป็น หนี้สินที่อาจจะเกิดขึ้นด้านสิ่งแวดล้อม</p>

รายการด้านสิ่งแวดล้อม	วิธีปฏิบัติในระบบบัญชีปัจจุบัน	วิธีควรปฏิบัติตามแนวคิดการบัญชีสิ่งแวดล้อม
		(Contingent environmental liability)
3.การก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสีย	3.1. ในส่วนของการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียให้รับรู้เป็นสินทรัพย์ถาวรที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ถาวรอื่น - โรงไฟฟ้า 3.2. ในส่วนของการดำเนินงานให้ชุมชน รับรู้เป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน - ค่าใช้จ่ายในการผลิต	3.1. ควรรับรู้รวมอยู่ในสินทรัพย์ที่เกี่ยวข้องในผลประโยชน์ คือ โรงไฟฟ้า และ ควรเปิดเผยรายละเอียดประกอบสินทรัพย์ถาวรไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน 3.2. รับรู้เป็นค่าใช้จ่ายในงวดที่เกิดขึ้น และ หากทราบภาวะผูกพันที่เกิดขึ้นในอนาคตในมูลค่าและ ระยะเวลาที่แน่นอนให้รับรู้เป็นหนี้สินสิ่งแวดล้อม - ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย
4.งบประมาณชนสัมพันธ์เพื่อพัฒนาชุมชน และ สังคมโดยรอบโรงไฟฟ้า	รับรู้เป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน - ค่าใช้จ่ายทางอ้อมอื่นในการผลิต	ควรรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานโดยแยกรายการเป็นค่าใช้จ่ายด้านสิ่งแวดล้อมให้เห็นอย่างชัดเจน
5.ค่าใช้จ่ายด้านประชาสัมพันธ์ และ โฆษณาเผยแพร่	รับรู้เป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน - ค่าใช้จ่ายในการผลิตอื่น	ควรรับรู้แยกเป็นค่าใช้จ่ายในการประชาสัมพันธ์ปกติของกิจการ และ ค่าใช้จ่ายในการประชาสัมพันธ์ด้านสิ่งแวดล้อมอย่างชัดเจนโดยใช้เกณฑ์ในการปันส่วนที่เหมาะสม
6.ค่าใช้จ่ายในการวิเคราะห์ถ่านหิน และ คุณภาพน้ำทิ้งจากการผลิต	รับรู้เป็น ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน - ค่าใช้จ่ายในการผลิต	ควรรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานโดยแยกแสดงเป็นค่าใช้จ่ายด้านสิ่งแวดล้อมต่างหาก และ หากเป็นภาวะผูกพันที่จะเกิดขึ้นในอนาคตจริง และ ทราบมูลค่าแน่นอน ให้รับรู้เป็นหนี้สินสิ่งแวดล้อม - ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย
7.การก่อสร้างสถานีตรวจวัดอากาศ 12 จุดรอบโรงไฟฟ้า	รับรู้เป็น สินทรัพย์ถาวรแยกต่างหาก	ควรรับรู้เป็นสินทรัพย์ถาวรด้านสิ่งแวดล้อมแยกต่างหากในงบดุล
8.ค่าใช้จ่ายในการวิจัย และ พัฒนาระบบกำจัดฝุ่น	รับรู้เป็น ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน - ค่าใช้จ่ายทางอ้อมอื่นในการผลิต	ควรรับรู้เป็น ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานโดยแสดงแยกเป็นรายการค่าใช้จ่ายด้านสิ่งแวดล้อมต่างหาก

การนำเสนอรายการรายจ่ายด้านสิ่งแวดล้อมทั้งหมดดังกล่าวของโรงไฟฟ้าแม่เมาะ ในระบบบัญชีปัจจุบันได้แสดงไว้ทั้งในรายงานทางการเงิน ได้แก่ งบการเงินประจำปี ซึ่งเป็นงบการเงินตามระบบบัญชีที่ใช้ปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน และ นำเสนอไว้ในรายงานที่ไม่ใช่รายงานทางการเงิน ได้แก่ เปิดเผยข้อมูลไว้ในรายงานประจำปี ในหัวข้อ การพัฒนาพลังงานไฟฟ้าที่ยั่งยืน (ดังแสดงตามภาคผนวก ข.) โดยไม่ได้แยกเป็นรายการด้านสิ่งแวดล้อม และ ไม่ได้จัดทำรายงานด้านสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะตามแนวคิดการบัญชีสิ่งแวดล้อม

จากการนำแนวคิดการบัญชีสิ่งแวดล้อมมาประยุกต์ใช้ กับ รายการทางบัญชีที่เกิดขึ้นในเรื่องการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมของโรงไฟฟ้าแม่เมาะ ทำให้กิจการสามารถทราบถึง ต้นทุนสิ่งแวดล้อมแต่ละประเภทที่เกิดขึ้นนั้น ควรบันทึก และ รับรู้เป็นรายการในงบการเงินอย่างเหมาะสม และ ถูกต้องตามควร โดยพิจารณาถึง ลักษณะ ประเภทของรายการเป็นสำคัญให้สอดคล้องกับแม่บทการบัญชี และ มาตรฐานบัญชีที่เกี่ยวข้อง การนำแนวคิดการบัญชีสิ่งแวดล้อมมาประยุกต์ใช้เพื่อเป็นประโยชน์ในเรื่องดังต่อไปนี้

1. ใช้เป็นแนวทางในการทบทวนรายการสิ่งแวดล้อมในอดีตให้ถูกต้องตามควร
2. ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไข รายการด้านสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันให้สอดคล้องกับแนวคิดการบัญชีสิ่งแวดล้อม และ มาตรฐานการบัญชีที่เปลี่ยนแปลงไป
3. ใช้เป็นแนวคิดพื้นฐานในการจำแนก และ จัดประเภทรายการด้านสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดขึ้นในอนาคต
4. เป็นแนวทางในการปฏิบัติทางบัญชีในเรื่องสิ่งแวดล้อมที่ยังไม่มีแนวทางการบัญชี หรือ วิธีปฏิบัติทางบัญชีที่เหมาะสม
5. ช่วยให้ผู้สนใจในข้อมูลทางบัญชี หรือ ผู้ใช้งบการเงินได้ทราบถึงความรับผิดชอบ และการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมของกิจการ

และ ในอนาคตเพื่อให้การนำเสนอ และ การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมเป็นไปอย่างชัดเจน และ เป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงิน โรงไฟฟ้าแม่เมาะควรนำเสนองบการเงิน และ เปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมแยกต่างหากเป็นรายการด้านสิ่งแวดล้อมอย่างชัดเจน (ดังแสดงตามภาคผนวก ก.) หรือ เป็นรายงานงบการเงินเชิงนิเวศเป็นการเฉพาะ โดยพิจารณา สาระสำคัญของรายการด้านสิ่งแวดล้อมนั้นทั้งความมีนัยสำคัญของจำนวนเงิน และ ลักษณะของรายการด้วย